

NOVI GROBOVI

IVANA ZALAR

Danes zjutraj ob 1.30 uri je preminila na svojem domu Mrs. Ivana Zalar, rojena Bavec, stara 68 let. Stanovale je na 1127 E. 63 St. Pogreb se vrši v petek zjutraj iz Zakrjaskovega pogrebnega zavoda. Podrobnosti bomo poročali jutri.

ELIZABETH YUHAS

Snoči ob 7. uri je preminila v Glenville bolnišnici Elizabeth Yuhas, rojena Pavlina, rod. Slovakinja. Stara je bila 62 let in je stanovala na 20830 Tracy Ave.

Tukaj zapuščajo žalujočega soproga George, dve hčeri Mrs. Elizabeth Vah in Mrs. Anna Vah, dva sinova George in John, dva brata Michael in George ter štiri vnuke. Pogreb se vrši iz pogrebnega zavoda August F. Svetek, 478 E. 152 St. Čas pogreba še ni določen.

AL JOLSON UMRL

WASHINGTON, 23. okt. — Nocoj je tukaj nenadoma umrl pri igranju kart znani filmski in radijski pevec "Jazza" Al Jolson. Bil je 64 let star. Popularni pevec se je pred par dnevi vrnil s Koreje, kjer je nastopal pred ameriški vojniki.

5 DELAVCEV USMRČENIH NA FORMOZI

TAIPEI, Formoza, 22. okt. — V tem mestu je bilo pet železničarskih delavcev usmrčenih, 20 drugih pa obsojenih vsak na 15 let, potem ko so bili spoznani krivi zarote za prevrnitev nacionalistične vlade.

Zvezni organi so aretirali deset tujih komunistov, iščejo pa še nadaljnjih 76

WASHINGTON, 23. okt. — Vlada je danes naznanila, da so zvezni organi aretirali 10 tujezemskih komunistov, za nadaljnjih 76 pa so izdane tiralice.

Justični oddelek je vseh 86 označil za "zelo aktivne komuniste." Aretacije desetorice in pogon za ostalimi se vrši na podlagi novega zakona za notranjo varnost.

Zakon daje justičnemu tajniku oblast, da take tujzemce drži v zaporu šest mesecev, dokler se ne izvršijo koraki za njihovo deportacijo. Kakor se poroča, bodo vsi aretirani poslani na Ellis Island.

Po izjavi justičnega oddelka, so proti nekaterim izmed aretirancev že izdane deportacijske odredbe, dočim se proti ostalim ni podvzela akcija za deportacijo.

Na Ellis Island imajo biti poslani vsi prizadeti iz izjemo slučajev, v katerih bi se naredila izjema radi posebnih družinskih, ali kakih sličnih okoliščin.

Justični tajnik ima v smislu zakona oblast, da tujzemce, za katere je odredjena deportacija, spusti na prosto pod parolo ali varščino.

Desetorico, ki je bila aretirana v teku zadnjih 24 ur, tvorijo sledeči:

V San Franciscu: Nathan Yanish, 41 let star ruski državljani, ki se nahaja v Zedinjenih državah izza 1917; Ernest Otto

Ameriški kongresniki navdušeni za prijateljstvo z Jugoslavijo

BEOGRAD, 22. oktobra—Demokratski kongresnik Thurman Shatam iz North Caroline je danes tukaj izrazil svoje osebno mišljenje, da bi Zedinjene države morale sprejeti premijerja maršala Tita za "prijatelja, soseda in borbenega tovariša."

Svojo vero in razloge je Chatham podal v izjavi za "Associated Press" tik pred odletom v Atene. Z njim se nahajata dva druga demokratska člana ameriškega kongresa, kongresnik Fisher iz Texasa in Battle iz Alabame.

Kongresniki za gospodarsko pomoč Jugoslaviji

Chatham je izrazil svoje mnenje na podlagi vtisov, ki jih je dobil tekom tridnevnega obiska v Jugoslaviji, tekom katerega so imeli kongresniki uro in pol dolge pogovore s Titom, zaupen sestanek z ameriškim ambasadorjem George Allenom in razgovore z visokimi predstavniki jugoslovanske vlade.

V razgovoru z zastopnikom "Associated Pressa" so vsi trije člani ameriškega kongresa bili soglasni v tem, da bi se morala Jugoslaviji dati izdatna gospodarska pomoč iz ameriških odvisnih zalog, da se na ta način prepreči lakota med jugoslovanskim ljudstvom tekom predstoječe zime.

Kongresnik Chatham, ki je član odbora za zunanje posle, je vtis, ki ga je dobil o Titu, na kratko označil z naslednjimi besedami:

"Uro in pol trajajoči pogovor z maršalom Titom me je prepričal, da je Tito v svoji želji za sodelovanje z Zapadom iskren. Kar se mene tiče, sem zanj, kajti uverjen sem, da bi v njem imeli močnega in borbenega zaveznika."

Fuchs (Fox), 44 let star Nemec, ki se nahaja v tej deželi izza 1910.

V New Yorku: Franjo ali Frank Borich, Jugoslovani, v Zedinjenih državah izza 1913.

V Philadelphiji: Vincent ali Vinko Kemenovich, Jugoslovani, za katerega je bila že leta 1932 odredjena deportacija.

V Chicagu: Moses Resnikoff, star 64 let, rod. Rus, ki se nahaja v Ameriki izza 1903; Vincent Andrulis ali Andrulewicz, star 60 let, rod. iz Litvanije.

V Seattlu: Ernesto Mangano, star 48 let, rod. s Filipinskega otočja, ki se nahaja tukaj izza 1906.

V Los Angelesu: David Hyun, star 33 let, rod. Korejec in državljani Kitajske, tukaj izza 1924; Harry Carlisle, star 52 let, britski državljani, v Ameriki izza 1917, in Salomon Skolnick, star 37 let, rod. iz Poljske, tukaj izza 1920.

LETALO EKSPLODIRALO NAD HISO

BALDWIN PARK, Cal., 22. okt.—Neko mornariško žet letalo je tu danes eksplodiralo v zraku nad hišo nekega vojnega veterana, kar je povzročilo ogenj v hiši, ki pa je bil kmalu pod kontrolo. V neozgoji je pilot zgubil svoje življenje. Kosi letala so bili razstrešeni daleč naokrog.

Rop gostilne se izjalovil, sedem banditov zajetih

Kmalu potem, ko so delavci včeraj zjutraj zgodaj zaprli razkošno opremljeno gostilno Alhambra, ki se nahaja na 10309 Euclid Ave., se je pri zadnjih vratih, vodečih v kuhinjo, pojavilo sedem oboroženih in maskiranih banditov.

Blagajničarka Mrs. Helen Burnett, stara 48 let, je baš spravila v varnostno blagajno vsoto \$2,777, ki je predstavljala dnevne dohodke. Z njo sta bila tudi delavca Allen Berk, star 24 let, in Huius Wooden, star 35 let. Varnostna blagajna se nahaja v posebnem prostoru izven kuhinje.

Banditje so takoj spravili vse tri v kuhinjo, dva izmed njih pa sta šla v sobo, kjer je varnostna blagajna in shramba za žganje. Čim sta s silo odprla vrata, se je sprožil alarm, ki je posebne vrste in da znamenje samo na policijski postaji. Delavci so banditje postavili ob steno in ženski zapovedali, da jim odpre blagajno ali vsaj pove številke kombinacije. Ker se jim je upirala, čes, da ji ni znano, kako se blagajno odpre, so ji vrgli čez glavo prt, in dva sta se takoj lotila razbijanja kombinacije na vratih, da bi blagajno odprla.

Čim je dobila policija alarm, se je podala na lice mesta. Banditje so delali s tako naglico, da so že skoro odprli blagajno, ko so bili zasačeni. Ker so bili banditje težko oboroženi, so delavci kot policija prestali nekaj minut v grozi in negotovosti, kajti pograbili so delavce in jih postavili pred sebe kot tarče. Ko se je eden banditov nekoliko premaknil, je eden policajev sprožil nanj, a bil je lahko zadet delavec Berk, krogla pa je obtičala na suknjiču kandidata, kar je povzročilo, da je zgubil pogum in se podal. Nato je eden banditov z dvema revolverjema v rokah sprožil orožje, ki pa je očitno odpovedalo, nakar sta se podala še dva bandita.

Eden se je nahajal v stranski šoti, kamor je obesil suknjič, predno je začel razbijati blagajno. Ko je slišal policijo, je skočil skozi okno in pobegnil, a je pozabil suknjič, v katerem je imel listino s svojim imenom in naslovom, kar je dovedlo do njegove aretacije kmalu po ponesrečenem ropu.

Eden se je nahajal v stranski šoti, kamor je obesil suknjič, predno je začel razbijati blagajno. Ko je slišal policijo, je skočil skozi okno in pobegnil, a je pozabil suknjič, v katerem je imel listino s svojim imenom in naslovom, kar je dovedlo do njegove aretacije kmalu po ponesrečenem ropu.

IZKAŠLJAL JE STARO KROGLO

POTTSVILLE, Pa. — Claude A. Klasner se je nenadoma zbudil ponoči, ko je začel silovito kašljati. Naenkrat je začutil nekaj težkega v ustih in ko je pljunil, je videl, da je to krogla, katerega je pred 13 leti zadel v glavo v nesreči pri lovu. Od tedaj se mu je krogla počasi pomikala naprej, katere se je sedaj rešil.

OBSODBA KOMUNISTOV PRIDE PRED VRHOVNO SODNIJO ZED. DRŽAV

WASHINGTON, 23. okt. —Najvišje sodišče Zedinjenih držav je danes odločilo, da se bo zaslišal priziv enajstih komunističnih voditeljev, ki so bili v državi New York obsojeni pod obtožbo zarote za nasilno prevrnitev vlade.

Zasliševanje argumentov se bo začelo 4. decembra.

Sodnik Tom C. Clark, ki je bil tajnik justičnega oddelka, ko so bile proti obsojenim komunistom naperjene obtožnice, pri odločitvi ni glasoval.

Domače vesti

Ženski odsek farne SNPJ

Nocoj ob osmih se vrši seja ženskega oddelka farne SNPJ v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Prosi se vse članice, da se gotovo udeležijo. Ker je več važnih stvari na dnevnem redu.

Pobiranje asesmenta

Tajniki društev, ki zborujejo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., bodo pobirali asesment za tekoči mesec v sredo, 25. okt., v spodnji dvorani SND. Članstvo se opozarja, da plača svoj asesment na omenjeni dan, ker si s tem prihrani morebitne sitnosti pozneje.

Konec strelske sezone

Članom-lovcem Euclid Rifle kluba se sporoča, da se je za tekočo sezono prenehalo s strelskimi vajami. Prihodnja seja kluba se vrši prvi torek v novembru v Slov. domu na Holmes Ave. Pričetek ob 8. uri zvečer. Člane se vabi, da se gotovo udeležijo te seje.

Na operaciji

Poznani John Vitez, ki je aktiven na društvenem polju v Bridgeportu, O., se nahaja v bolnišnici, kjer se je moral podvreči težki operaciji na želodcu. Želimo mu, da bi se mu ljubilo zdravje čim prej vrnilo!

Seja čitalnice SDD

Seja Slov. čitalnice Slov. del. doma na Waterloo Rd. se vrši jutri, v sredo zvečer ob osmih v čitalniških prostorih. Vabi se vse čitalničarje in celokupno članstvo na polnoštevilno udeležbo. Na dnevnem redu je več zelo važnih zadev za rešiti in je potrebno, da je vse članstvo navzoče.

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

La Salle, Ill. — Dne 9. okt. je umrl Frank Dolanc, star 71 let, rojen v Trbovljah, v Ameriki 42 let, ustanovni član društva 98 SNPJ in tudi član KSKJ. Tukaj zapuščajo ženo, dve hčeri, med njimi poznano Mary Janko, v Chicagu tretjo hčer, in štiri vnuke. — Prvega oktobra je naglo umrla Stefanija Strehar, stara 37 let, rojena tukaj. Zapuščala mater, sestro in dva brata.

Washoe, Wash.—Dne 9. okt. je umrla Apolonia Mochnik, članica SNPJ, stara 77 let, v Ameriki 48 let, rojena v Vasi Luče pri Ljubnem, Štajersko. Tukaj zapuščajo moža, sina in hčer, v Red Lodgeu, Mont., brata, v starem kraju pa sestro.

Večina vojakov kmalu odide s Koreje

TOKIO, 23. okt.—Danes je bilo tukaj poročano, da ako ne pride do kakih nepričakovanih zapletiljev, bo do božiča pretežna večina ameriških vojakov na Koreji umaknjena. Izključeno pa ni, da bodo nekateri oddelki zapustili Korejo že do Zahvalnega praznika.

Večina bo poslana na Japoniko.

Vojaški krogi pravijo, da je hiter razpad severno-korejske armade ustvaril položaj, vsled katerega navzočnost ameriških čet na Koreji ne bo več dolgo potrebna.

KITAJSKI KOMUNISTI USMRILI SEDEM OSEB

HONG KONG—Neki lokalni časopis je včeraj poročal, da je bilo v nedeljo v Cantonu usmrčenih sedem nacionalističnih špijonov. Neko drugo poročilo pa je javilo, da je bilo 25 oseb usmrčenih 12. in 15. oktobra v Tsingtao in Kiaochow.

ŽELEZNISKA STAVKA V AVSTRALIJI

SYDNEY, Avstralija—Tu je bilo včeraj okrog 6,000,000 izmed 8,000,000 prebivalcev brez železniške transportacije, ker so železničarji v dveh delih Avstralije zastavkali za 24 ur v znak simpatije do stavkujočih železničarjev v provinci Viktoriji.

BIVŠI CHICASKI ŽUPAN KELLY NENADOMA UMRL

CHICAGO, 22. okt.—Prošli petek je nenadoma umrl bivši chikaški župan Edward J. Kelly, star 74 let. Zadel ga je srčna kap. Pri verskih obredih, ki se bodo vršili v torek v katedrali Holy Name, bo sodeloval kardinal Stritch.

NE VIDI POTREBE ZA KONTROLO ŽIVEŽA

CINCINNATI, O.—Poljedelski tajnik Charles F. Brannan je izjavil tukaj, da vsaj za dobo prihodnjih par mesecev ne vidi potrebe, da bi vlada uvedla kontrolo živeža in farmske produkcije.

Gen. MacArthur in Rhee v nesoglasju

LAKE SUCCESS, 23. okt.—Kakor se poroča tukaj, je med gen. MacArthurjem in predsednikom Južne Koreje Syngmanom Rhee-om prišlo do odprtega spora glede uprave Severne Koreje.

MacArthur je poročal Združenim narodom, da se v okupiranih pokrajinah Severne Koreje nastavlja vojaško upravo, ki ima voditi vladne posle, dokler se ne bodo vršile volitve, ki jih ima nadzirati komisija Združenih narodov.

Nato je Syngman Rhee v očitnem izzivanju MacArthurjevega programa naznanil, da bo v severne provincije poslal guvernere s "začasnimi" poverilci, da vodijo vladne posle.

Istovrstno je Rhee poklical reporterje in jim povedal, da bodo njegovi policijski in vojaški organi "preizkusili" javno mnenje v zasedenih pokrajinah, nakar bodo guvernere stalno nastavljeni, ako se bo večina ljudi izrekla zanje.

Kakor se poroča tukaj, je MacArthur odločen, da Rhee-ju prepriči izvršitev njegovega načrta, ni pa pojasnjeno, kake vrake namerava podvzeti v ta namen.

Sile Združenih narodov se bližajo meji Mandžurije

Dirkajo, da bi rešili 150 ameriških vojakov, ki so ujetniki; poročilo o masakru 68 ujetnikov podžgalo dirko

TOKIO, 24. oktobra—Danes sta dve koloni čet Združenih narodov dirkali proti mandžurski meji, v naporu, da bi se rešilo okrog 150 Amerikancev, ki so ujetniki ostankov bežeče severno-korejske vojske. Dirko so podžgale izjave dveh ameriških vojakov, ki sta po begu iz ujetništva poročala, da je bilo masakriranih njihovih 68 tovarišev.

Kakor poročata omenjena dva Amerikanca, so Severni Korejci skupino peljali na neko polje, pod prevezo, da bodo tam dobili jesti, potem pa so odprli nanje ogenj iz strojnice. Po naključju sta ona dva bila edina, ki sta ostala živa.

Mnogo ujetnikov umrlo na prisiljenem pohodu

Omenjena vojaka tudi poročata, da je mnogo tovarišev umrlo na pohodu proti severu, potem ko so padli v ujetništvo, ker so morali marširati noč in dan skoro brez vsake hrane.

Zavezniške čete se tako na vzhodni kot zapadni korejski obali nahajajo samo dva dni hoda od mandžurske meje. Upanje, da se bo bežeče Severne Korejce prehitelo in morda rešilo ameriške ujetnike iz njih rok, pa je navzile temu zelo majhno.

Eno poročilo, ki so ga prejeli ameriški viri, ustvarja vtis, da se ameriški ujetniki, ki se nahajajo v rokah Severnih Korejcev, nahajajo na neki točki okoli 50 milj od mandžurske meje.

Organiziran odpor s strani komunistov je popolnoma prenehal. Število onih, ki se dnevno predajajo, raste tako hitro, da ni mogoče držati točnega seznama, vsekakor pa število znaša več kot 120,000.

ZLATE RIBICE V BANJI PREDMET TOŽBE

CHICAGO, Ill.—Mrs. Emily McDermed, stara 40 let, stanuje s svojimi sedmimi otroci v treh izmed petih sob na domu Mrs. Ane Starkus, stare 55 let. Mrs. McDermed pa se je te dni pritožila na sodniji, čes, da svojih otrok ne more kopati na domu, ker ima lastnica kopalno banjo napolnjeno z vodo, v kateri ima 40 zlatih ribic.

Sodniku je ženska tudi povedala, da bi vodo spustila iz kopalne banje, toda ima lastnica luknjo za izpušitev vode zamazano, poleg tega, da pa tudi nima niti vroče vode ne cevi za vročo vodo.

DANES JE PETI ROJSTNI DAN ZDRUŽENIH NARODOV

LAKE SUCCESS, N. Y. 23. okt.—Jutri bo minilo pet let, odkar je bila v San Franciscu ustanovljena organizacija Združenih narodov. Rojstvo mednarodne organizacije bodo na eden ali drug način praznovali veliki in mali narodi po vsem svetu.

MOŽ UBIL LJUBIMCA ŽENE IN SAMEGA SEBE

ALTADENA, Cal., 22. okt.—Tu je danes 33-letni Lloyd C. Jenkins, lastnik prodajalne kame, po prepiru ustrelil 26 let starega Roberta Haufe iz Pasadena, Cal., ki je bil strastno zaljubljen v Jenkinsovo ženo Mary, staro 32 let. Priča tragedije je bila vdova Jenkinsa, ki ima štiri otroke. Haufe je bil briljanten znanstvenik.

ZENSKA MENI, DA JE V PODSTREŠJU NAŠLA BOGASTVO

RICHMOND, Va.—Mrs. Bonny Walker, stara 76 let, iz bližnjega mesta Vinton, je pred nekaj dnevi našla v svojem podstrešju dva državna bonda, ki sta bila izdana pred nekako 85 leti. Datuma nista baš čitljiva—morda sta iz leta 1861 ali leta 1864. To pa je zelo važno vprašanje.

Ako je datum na bondih iz leta 1864, potem nista nič vredna, kajti 14. dodatek k ustavi ne dovoljuje državam plačati obligacij za financiranje civilne vojne. Če pa je datum iz leta 1861, je pa nekaj drugega—toda državni tajnik Jesse W. Dillon pravi: "Če ji Commonwealth Virginije dolguje kaj za bonde, ji bo že Commonwealth plačal."

Mrs. Walker je našla v podstrešju dva državna bonda, ki sta bila izdana pred nekako 85 leti. Datuma nista baš čitljiva—morda sta iz leta 1861 ali leta 1864. To pa je zelo važno vprašanje.

PREBIVALCI PO NESREČI ZAŽGALI KOLODVOR

RIO DE JANEIRO, 22. okt.—Prebivalci tega mesta v Braziliji so v navalu jeze zažgali tukajšnji kolodvor in skoro linčali uradnike železnice, potem ko se je pripetila železniška nesreča, v kateri so bile tri osebe ubite, nad 100 pa ranjenih.

LADJA SE POTOPILA

ST. JOHN'S, Nfld., 22. okt.—Tukajšnji radio je nocoj naznanil, da so vse ladje prenehale z iskanjem bivše kanadske tovarne ladje North Voyager, ki je poslala signale za pomoč. O ladji ni nobenega sluha in oblasti menijo, da se je potopila z vsem moštvo, ki je šlo 25 mož.

Vile rojenice

Včeraj zjutraj so se zglasile vile rojenice pri družini Mr. in Mrs. Math Debevec, 1287 E. 169 St., in jima pustile v spomin krepkega sinčka, ki je tretji v družini. Tehtal je 5 funtov in 11 unč. Dekliško ime matere je bilo Pauline Tavčar ter je hči poznanega Mr. John Tavčarja, tajnika Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave., ki je postal sedaj petič stari oče, Mrs. Helena Debevec iz 1110 E. 72 St. je pa postala sedaj šestič stara mama. Mati in oče se nahajata v St. Alexis bolnišnici ter se dobro počutita. Čestitamo!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
 Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PROPAGANDA ZA FRANCA

Vsa znamenja kažejo, da je propaganda za sprejem Francovega fašističnega režima v organizacijo Združenih narodov v polnem razmahu, in da je nevarnost, da bo ta zadnji ostanek berlinsko-rimskega osišča sprejet v mednarodno organizacijo, resna. Resolucijo v tem smislu je predložil blok sedmih takozvanih latinsko-ameriških držav, kateremu se je pridružilo tudi Filipinsko otočje.

Kampanja, ki jo vodi ta blok za Franca, je podčrtala rastočo moč, ki jo izvaja ta skupina latinsko-ameriških držav v organizaciji Združenih narodov.

Z nedavnim sprejemom Indonezije v organizacijo Združenih narodov, je število njenih članic naraslo na šestdeset. Devetnajst od teh je latinsko-ameriških držav iz Južne in Srednje Amerike. Ako se k temu številu prišteje še Filipinsko otočje, ki iz jezikovnih in kulturnih razlogov v mnogih vprašanjih dela roka v roki z latinskim blokom, predstavlja ta blok natančno eno tretjino vseh glasov pri Združenih narodih. Demokratične so samo tri izmed teh držav—Mehika, Gvatemala in Urugvaj—to se pravi, dovolj demokratične, da nasprotujejo Francovemu sprejemu v mednarodno organizacijo, ampak vse tri so pod stalnim pritiskom svojih reakcionarnih sosedov, in njihov vpliv v latinskem bloku postaja čimdalje šibkejši.

Najbolj resna opasnost v položaju izhaja iz dejstva, da stojita dvem odborom v organizaciji Združenih narodov, ki imata v rokah preliminarno delo v zvezi z resolucijo za Francov sprejem, predstavnika dveh odprto diktatorskih režimov v Južni Ameriki. Kolumbijski vojni minister Arbalaez stoji na čelu političnemu odboru, dočim je predsednik pripravljalnega političnega odbora zastopnik peruvijskega režima, kateremu stoji na čelu diktator Ordria. Skoro vsa važna vprašanja, ki pridejo pred tekoče zasedanje zbornice Združenih narodov, morajo skozi predhodno razpravo v teh dveh odborih.

Demokratično misleči ljudje so nasprotni sprejemu Francovega režima v mednarodno organizacijo iz razlogov, ki jih narekuje pravičnost in zdrav razum. Organizacija Združenih narodov je bila ustanovljena v znamenju zmage nad nacistično-fašističnim osiščem, čigar edina preživela članica je Francova Španija. Iz razlogov pravičnosti do te zmage in do tisočih španskih republikancev, ki so umrli kot člani francoske podtalne borbe v dobi druge svetovne vojne, bi se morala vrata Združenih držav prav tako temeljito zaloputniti v obraz Francu, kakor jih je nedavno zaloputnila evropska posvetovalna zbornica v Strasbourgu, kjer je bil predlog za sprejem Francove Španije poražen s 51 glasovi proti 10.

Razlogi zdravega razuma proti priznanju Francovega režima, niso nič manj očitni. Sprejem Francovega režima v organizacijo Združenih narodov in njene podrejene organizacije bi v resnici pomenil večjo zmago za kominformo, kakor pa za Franca samega. Franco bi v vsakem kontroverznem vprašanju nanašajočim se na mrzlo vojno, brez dvoma stal na strani "zapadnih demokracij," kar bi ne koristilo nikomur drugemu kot propagandi kominforme. Ko je ameriški kongres glasoval za predlog, da se Francu dovoli posojilo, je bila moskovska "Pravda" tega bolj vesela kot kdo drugi, ne glede na to, da je bilo njeno veselje kratko, ker je predsednik Truman posegel v položaj in vsaj za enkrat rešil dobro ime Zedinjenih držav v očeh evropskih demokratov.

Kaj je odgovor za rastoči vpliv latinskega bloka v organizaciji Združenih narodov, trenutno ni jasno, ampak povsem jasno pa je, da demokratični elementi, tudi katoliški, dobro razumejo, za kaj gre. Neki odličen zastopnik francoskega katoliškega delavskega gibanja je pred kratkim izrekel naslednjo značilno opazko: "Ako se bomo morali boriti, se bomo pač borili. Ampak ne bi šli radi v vojno samo vsled tega, ker je El Salvador glasoval zanjo."

BOGATA LEŽIŠČA

KAOLINA V MAKEDONIJU

Geološki zavod v Skoplju je že dosegel znatne uspehe pri odkrivanju novih nahajališč rude. Zlasti se zanima za nahajališča nekovin. V Makedoniji so bogata ležišča kaolina. Prve surovine

s teh ležišč že uporabljajo v velikem kombinatu, ki so ga zgradili pri Titovem Velesu. Tu bodo proizvajali razne vrste porcelana. Makedonske vrste kaolina so mnogo boljše kakor so vrste kaolina raznih znanih evropskih nahajališč.

POZABLJENA STOLETNICA

(Nekaj misli ob Macunovem "Cvetju jugoslavjanskem")

Sto let je minilo, odkar je izšla v Trstu prva krestomatija jugoslovanskega pesništva, "Cvetje jugoslavjansko," kakor je delo imenoval njegov sestavljalec, znani ilirec Ivan Macun. Knjigo, ki je v resnici prišla na trg že pod konec 1849 leta z letnico 1850 je natisnila tržaška Tiskarna avstrijskega Lloyda na 270 straneh.

Ker je Macunovo delo kljub vsem raznovrstnim in velikim napakam, ki jih nujno ima, smatram za pogumno dejanje, in sicer ne samo kulturno, ampak tudi politično, in še, ker je prirejevalec pri izbiri del iz stare in sodobne hrvatske in srbske književnosti pokazal nenavadno razglednost po književnostih teh dveh narodov, zlasti pa zato, ker njegov izbor gradiva je najobsežnejši, slovenski del krestomatije potrjuje, da je tudi Macun eden izmed tistih, ki so se za življenje in ob njegovi smrti Prešerna prav vrednotili in ga postavljali daleč nad gromovnika Koseskega, se mi ne zdi prav, da je stoletnica tega Macunskega poizkusa ostala letos v naši javnosti zamačana.

Jugoslovanska pesniška krestomatija, o kateri bo govora v tem sestavku, je delo mladega, v nekem smislu zelo revolucionarnega Ivana Macuna (1821 do 1883). Še v študentskih letih je (sredi leta 1845 je napravil juristični izpid, nekaj kasneje pa iz klasične ideologije), Macun gorel za slovenstvo in slovanstvo in leta 1842 vodil v Gradcu rodoljube, ki so kljub policijski prepovedi hoteli ustanoviti slovensko čitalnico. Prihodnje leto (1843) je mladi visokošolec v nemško pisanem članku o ljudskih šolah na Spodnjem Stajerskem, leto dni kasneje pa v članku o Slovincih na Kranjskem in sosednjih pokrajinah opozarjal na pomembnost, ki se širi po ljudskih šolah po slovenski zemlji.

Kaj razumljivo je, da je Macun kot periferi Slovenec (dodal je od Sv. Bolfenka v Slovenskih gorah) v svojem navdušenju v mladih letih zajadral v vođe lirizma, že v svojih graških letih zbiral narodno blago za Vrazovo "Kolo" in bil sotrudnik "Zore dalmatinske," še pred sestavljanjem izbora jugoslovanskega pesništva pa napisal tudi razpravo o Gunduličevem "Osmanu" v nemščini.

V Trst je prišel Macun maja 1846 kot suplent in postal čez dve leti stalni gimnazijski profesor. Ko je bilo novembra 1848 v Trstu ustanovljeno "Slavjansko društvo," je bil Macun tajnik začasnega društvenega odbora. Ob istem času je sodeloval pri sestavljanju berila za istrske hrvatske ponavljalne šole in pisal v oba društvena tržaška lista ("Slavjanski rodoljub" in "Jadranski Slavjan").

Ob istem času, kakor je bilo ustanovljeno "Slavjansko društvo," to se pravi v novembru mesecu 1848, je Macun začel resno sestavljati tudi svojo jugoslovansko krestomatijo. Njegov prvotni namen je bil, da bi izdal izbor pesništva in posebej izbor proze, hkrati pa, da bi v knjigo uvrstil tudi nekaj zgledov iz drugih slovanskih književnikov. Zamisel se mu je le deloma uresničila. Izšla je samo krestomatija vezane besede s poudarkom na slovenskem delu, kateremu je dodal hrvatski in srbski del, ki obsegata le nekaj čez 50 strani. Druga knjiga, nameravana krestomatija južno-slovanske proze, pa zaradi neuspeha, ki ga je Macun doživel s prvo knjigo sploh ni izšla.

Iz Macunovih pisem je videti, da je v mladostni zanesenosti pokazal veliko prizadevanje za podpiranje Slovencev z iliri. Toda bil si je v svesti tudi neuspe-

ha, kakor piše Vrazu v prvih januarjskih dneh 1849 leta. Mnenja je, da je glavni vzrok medsebojnega preziranja jugoslovanskih plemen, kakor jih imenuje, to, ker se ne poznajo. Prav zato se je Macun tudi lotil sestavljanja krestomatije, medtem ko je Šafarik celo svetoval, da bi bilo prav podobno knjigo vpeljati, kot učno v višje gimnazijske razrede, zaradi česar je Macun svoj prvotni načrt krestomatije celo deloma spremenil, hotoč ga čim bolj prilagoditi učnemu načrtu.

Seveda, če človek danes prebira te Macunove pesmi, se mu zdi vsa stvar močno naivna in neobgljena. Bilo bi pa zanimivo, ko bi kdo podrobneje pregledal to Macunovo delce in hkrati ugotovil, po kom je Macun prevzel tako nategnjeno in za naše današnje pojme nelogično porazdelitev pesniških vrst.

V tristranski uvodni besedi Macun poudarja, da je njegovo delo prvo te vrste pri Slovincih in hkrati opozarja, da je težko vedno najbolj pravo zadeti, kadar se orje ledina. S "Cvetjem" naj bi slovenska učeča se mladina spoznala predvsem domače, slovenske, hkrati pa tudi ilirske, kakor jih on imenuje, to se pravi hrvatske in srbske pesnike.

Omembe vredna je Macunova pripomba, da je želel srbske narodne pesmi v knjigi tiskati "s serbskimi slovami," torej v cirilici, pa zaradi "nepremostljivih težkoč to ni utegnil."

Kaj zanimiva je razdelitev pesmi. V Pripovedačji del, kakor Macun imenuje epsko pesem, je uvrstil daljšo vrsto strogo epskih pesmi, medtem ko liriko označa z izrazom Pevno pesništvo. Mnenja je, da je pevnega pesništva (lirike) pri Jugoslovanih še zelo malo, ker se nimajo v dovoljšni meri razvito "dušno in narodno življenje." V pesništvu uvršča tudi dramo, ki se je tiste čase in prej z večine pisala v verzih. Govorč o drami naštevata nekatere dubrovniške dramatike, omenja celo Hrvata Kukuljevića in nemetra in Srba Milutinovića, medtem ko za Slovence zapiše: "Mi Slovinci pak u tem nemamo miš lastniga..."

V posebni četrti del, ki ga imenuje Zmes (Smes), pa Macun uvršča najrazličnejše pesmi: tako mešana ilirsko-epska dela, idile, ki jim pravi "selanke" (za Slovence pravi, da "ne imajo kaj takiga"), alegorijo, parabelo, basen (tu omenja Dositeja Orađovića, kot najpomembnejšega basnopisca pa citira Ruso Krilova), poučno (didaktično) poezijo, poslanice (menda epistole, saj pravi: "Mi Jugoslovani imamo u poeziji dubrovački mnoge poslanice"), satične ali pecavne pesmi ("Take imajo Rusi, Poljaki, Čehi in tudi Jugoslovani; ali vse, kar je takige u Dubrovniku pisanega, plesnivi u rukopisih"), kjer posebej omenja Gogoljeve "Mrtve duše," za konec pa uvršča v Zmes še nadpise (epigrame), uganke itd.

Značilna je Macunova ugotovitev, da je "med Jugoslovani njih" (to se pravi sonetov) največ zložil Prešeren, medtem ko v poglavju o odi podčrta, da "mi Južni Slavjani razum Mušickijevih odah" drugih nimamo. Prav tako je značilno, kar je Macun zapisal o baladah in romaneh pri naših narodih. Takole pravi:

"Ali prav za prav pri nas razum dveh ali treh Prešerenovh nije balad ni romanc, ker se nobeden pesnik letim pesniškim verstam posebniga duha nije daržal."

Vsekakor bo marsikoga zanimalo, kateri slovenski pesniki so številno najmočnejše zastopani v knjigi. Takoj moram podčrtati, da je na prvem mestu Prešeren z 18 pesmimi na več

kakor 32 straneh. Tiste čase takoj čislani Koseski ima v vsej knjigi le šest pesmi na 14 straneh (originalne namreč). Pač pa je res, da je v knjigi okrog 33 strani prevodov Koseskega, izmed katerih je zelo obsežen odlomek iz Schillerjeve "Devica orlenske." Na tretjem mestu je Lovro Toman s skoraj 14 stranmi pesmi.

Izmed Prešerenovih pesmi so natisnjene po vrsti: Prva ljubezen, Slovo od mladosti, Pevcu, šest sonetov, Kaj se sme in mora peti (Orglar), Povodnji mož, Kerst pri Savici v celoti, Nova piserija in pet sršenov.

Izmed hrvatskih in srbskih pesnikov so zapovrstjo uvrščena dela najstarejših, tako Gjergjića, Gundulića (Suze sina razmetnoga in odlomek iz "Osmana"), Junia Palmotića, Dominika Zlatarića, dalje Kačića in Kaničlića, izmed novejših pa Vida Došana, Ognjeslava Ostrožinskega, Dimitrija Demetra, Jovana Subotića in Vraza, ki zaključuje knjigo. Razen tega je v knjigi tudi nekaj odlomkov srbske oziroma hrvatske narodne pesmi.

Macunovo "Cvetje" je nalezelo na odpor in bilo odklonjeno. Jezikovna neenotnost je bila glavni vzrok te odklonitve, ki jo je izrazila strokovna kritika (Cigale, Jeriša, Potočnik, Metelko). Zadnji je knjigo kritiziral

NEKAJ ZANIMIVOSTI IZ ZDRAVSTVA

Vpliv vremena na človeka

Ze od nekdaj se ukvarjajo ljudje z vprašanjem, zakaj in kako vpliva vreme na človeka. Znano je, da povzročajo vremenske spremembe bolečine v brazgotinah (zacelejenih ranah) in da mnogi čutijo potrost ob nastopu južnega vremena. Zakaj so nekateri veseli, če jim piha svež veter v ušesa, druge zraven njih pa mrazi in so pri slabi volji?

Sodobna tehnika je skušala pojasniti to vprašanje z učinki, ki ga imajo na človeka zračni pritisk, vlaga, temperatura, električnost zraka, zemeljski magnetizem in celo sončne pege, toda ves trud in delo sta bila zaman. Šele zdravniku Manfredu Curryju, ki je že od rane mladosti vnet jadralski letalec, se je po dolgoletnih raziskovanjih posrečilo odkriti zvezo med človekom in vremenom. Predvsem je dognal, da med vremenskimi elementi in bioklimatičnimi pojavi (električnost zraka, sončne pege in drugo) ni nobene zveze, to se pravi nobenih fizikalnih vplivov. Glavne sestavine zraka—kisik, ogljikova kislina, dušik—pa so kemiki že takoj temeljito raziskali, da Curryju ni bilo treba iskati novih izsledkov.

Zato je posvetil svoje delo snovem, ki jih je prav malo v ozračju, v katerem živi človek: amoniaku, kloru, nitritu, jodu, radonu in ozonu, toda bistveneje vpliva na živa bitja in zveze z vremenom ni mogel ugotoviti. Edina pozitivna stran njegovih raziskavanj je bil izsledak, da je med amoniakom in zraku in nastopom južnega vremena nekakšna zveza, kolikor se pač zgosti ta snov ob takem vremenu.

Med proučevanjem oksidacijskih vrednot ozračja je Curry odkril, da vsebuje zrak razen kisika in ozona tudi druge oksidacijske vrednote, ki se razlikujejo od ozona v tem, da so brez duha in absorpcijskega spektra, v nevtralni kalijeve jodidovi raztopnini pa imajo enako kemično reakcijo kakor ozon. Skupini teh oksidativnih snovi je dal ime "aran." Po mnogih poskusih mu je uspelo ugotoviti stopnjo koncentracije "arana" v prirodi.

Curryjevo raziskovanje je bilo noto posvečeno vprašanju, kakšni naj bi bili pojavi na ljudeh pri različnih koncentracijah oksidacijskih vrednot in če je vob-

tudi službeno in jo odklonil kot šolsko knjigo. Tako je Macun s svojo zamisljo propadel in prozega dela ni nadaljeval. Kasneje je pa še veliko storil za medsebojno spoznavanje južnoslovanskih narodov.

Za Slovence je Macunov poizkus nekake antologije slovenskega pesništva pomemben v prvi vrsti zato, ker je v njem Prešeren častno zastopan in je s tem hkrati podan dokaz, da so tudi sodobniki že postavljali Prešerna za največjega slovenskega pesnika, če ne z besedo pa posredno, z dejanjem, kakor je to častno storil Macun. V jugoslovanski relaciji pa je pomen Macunovega dela prav tako velik, saj je sploh prvi sestavil tovrstni pesniški izbor na slovanski Slovence z nekaterimi pomembnimi starejšimi in sodobnimi hrvatskimi in srbskimi pesniki.

Njegov jezikovni ilirizem (kljub vsemu je priznal posebni slovenski jezik) je bil seveda nesprejemljiv, toda ideja neposrednega zbliževanja s pomočjo pesniških del je bila vsekakor realna in plodna in pomeni tudi politično v zgodovini medsebojnega spoznavanja južnoslovanskih narodov premišljeno, prav usmerjeno in zelo pozitivno dejanje. To je pa tolikšna zasluga, da je ne smemo pozabiti.

Tone Potokar.

č kakšen odnos med tem kemičnim dogajanjem in biološkimi pojavi vremenskih vplivov. Zacetni poskusi niso bili razveseljivi, toda po mnogih truda polnih eksperimentih se je pokazalo, da sta dve veliki skupini ljudi, ki reagirata na "aran" vsaka drugače, vendar pa ljudje iste skupine enako. S tem spoznavanjem se je Curry zelo približal rešitvi vprašanja. Po njegovih ugotovitvah naj bi eno in isto vreme različno vplivalo na različne ljudi ob podmeni, da je "aran" odločujoči činitelj za občutljivost vremena.

Curryjevo domnevo so potrdila dolgoletna merjenja "arano" vrednot v vseh mogočih vremenskih razmerah. Na podlagi teh ugotovitev so kemiki s sodelovanjem medicinskih strokovnjakov na delu, da bi čim prej sestavili učinkovito zdravilo za bronhitis, razne nadehe, pa tudi za živčnost—bolezn, ki običajno ob vremenskih spremembah posebno nadleguje bolnike.

"Betatron" za obsevanje

Med nedavnim šestim mednarodnim kongresom za radiologijo in renigenologijo v Londonu, ki se ga je udeležilo 2,700 znanstvenikov in zdravnikov iz 54 držav, so odprli tehnično razstavo, na kateri je bil razstavljen tudi "betatron" (lučalec elektronov). Naprava omogoča obsevanje rakavin z beta in tridimi gama žarki. "Betatron" je izdelek nemške industrije ter je po sodbi strokovnjakov poleg podobnih angleških naprav edinstvena na svetu.

Zaprtašina pljuča

Sleherni človek vdihava več ali manj prahu, ki ga organizem izloča s kašljem, kihanjem in pljuvanjem. Trajno vdihavanje drobnega prahu v rudnikih in kamnoseških delavnicah, pa tudi pri drugem delu, povzroči značilno obolenje pljuč, katero je poznal že Paracelsus, ki pa ga je imel za posledico zastupitve z rudnim plinom. Snovi najrazličnejšega izvora lahko povzročijo pljučna obolenja na primer živalske tvarine kakor kosti, ščetine, les, papir, bombaž in končno mineralne tvarine kremen, peščenec, porcelanska glina, svinec in brusni prah.

Po večletnem delu v prašnem okolju odpovedo zaščitne naprave organizma in telo ne more več uničiti škodljivih snovi. V pljučih se nabere velika zaloga

prahu, ki sproži skrajšev pljučnih vozličkov in staničja. Najbolj pogosta komplikacija za pršenih pljuč je tuberkuloza. Če organizem ni odporen proti tuberkulozi, ima okužba z bacili lahko usodne posledice. Ako se namreč zaradi tuberkuloznega obolenja odpro vozlički za pršenih pljuč, tedaj se strupene snovi v velikih množinah iztekaajo v kri. Nasprotno pa lahko tuberkuloza privede do obolenja za pršenih pljuč je tuberkuloza. Če kulozni delavec delati v okolju, ki je močno nasičen s kremenčevno kislino, se v slabo dihaajočih pljučih s pospešeno hitrostjo nabere zaloga prahu.

Zdravniška veda, žal, doslej še ni našla učinkovitega zdravila za bolezen. Najboljše zdravilo je še vedno kar največ močna zaščita pred prahom v rudnikih in delovnih obratih. Nadalje je potrebna redna zdravniška preiskava delavcev. Pri sprejemanju novih delovnih moči je treba izločiti vse, katerih organizem ni sposoben za delo v takih obratih. To velja predvsem za tuberkulozne.

Zdravnik dr. Mavrogordato, ki je proučeval zdravstveno stanje delavcev v južnoafriških zlatokopih, kjer je med rudninami največ kremenjaka, je napisal:

"Delavec z odprto tuberkulozo v obratu, ki povzroča zaprta pljuča, je lahko prav tako nevaren kakor bacilenosec v kuhinji."

Laboratorij za medicinska raziskavanja izotopov

V ameriškem zdravstvenem zavodu v Bethesda (Maryland) so ustanovili nov laboratorij, ki je namenjen izključno za medicinska raziskovanja s pomočjo radioaktivnih izotopov. V laboratoriju opravljajo znanstveniki številna eksperimentalna dela, predvsem pa proučujejo rakava obolenja.

Laboratorij je opremljen z najmodernejšimi tehniškimi priborami za obrambo raziskovalcev pred radioaktivnimi izžaravanji. Vseh pet prostorov obdaja 60 centimetrov debela betonska stena. Posebni sesalni ventili odvajajo zrak najprej v zaprte posode, od tam pa skozi celo vrsto posebnih mrež, da se tako odstranijo vsi radioaktivni drobič in strupeni hlapi. Posode za zrak so znotraj prevlečene s smolnato gsmoto, ki jo odstranijo, kakor hitro so se vsrkali vajo radioaktivni drobič. Enak obložek imajo tudi tla, ki so pod tem obložkom pokrita še z aluminasto ploščo, kar preprečuje, da bi radioaktivna tvar pronikla v beton.

(Ponatis iz "Ljudske pravice")

UREDNIKOVA POŠTA

Sedeži so rezervirani

Pevci in pevke zbora Glasbene Maticе se pripravljajo za veliko prireditev v Slovenskem narodnem domu na 5. novembra, 1950 ob pol štiri uri popoldne. Ob tej priliki bo podana v slovenski svetovno priljubljena opera "La Traviata", in sicer prvič v Ameriki.

Imenovana opera je imela že mnogo uspeha med slovenskim narodom in Sloveniji. Slovensko narodno gledališče v Ljubljani šteje nad 203 teh predstav od ustanovitve Deželnega gledališča v letu 1892.

Posetite po prireditve. Naba-vite si vstopnice pri Orazmovih v Slovenskem narodnem domu ali pa pri članih zbora Glasbene Maticе. Cene vstopnic so \$1.00, \$1.50, \$2.00 in \$3.00. Več o tej prireditvi bo še poročano.

Odbor.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

France Magajna: KAKO SEM POSTAL UREDNIK IN POSLEDICE TEGA POJAVA

Naslov temule spisu bi moral biti bolj romantičen, "od pluga do krona" na primer, ali pa "za morišča na prestol" ali kaj sličnega. Danes so pa taki časi, da to ne gre več v denar. Skromnost se zahteva povsod. Bahatih in našopirjenih ljudi — razen davkarje — nihče več ne mara. Bilo bi zanimivo in poučno, ko bi nekdo z znanstveno točnostjo povedal, kako se porajajo uredniki — ta čudovita bitja, ki znajo vse. Knjiga s takimi vsebino bo nekega dne tudi nam zasijala in v njej bo moj današnji prispevek dobil častno mesto. Saj bom pisal v prvi osebi torej o človeku, ki tiči v moji koži in ki je meni bolj poznan kot vsi drugi ljudje na svetu.

Za uvod je to dovolj. Treba je, da gremo k stvari.

Osnovno šolo v Vremskem Britofu sem dovršil s precej dobrim uspehom. Gospod učitelj Rajko Justin me je pohvalil in rekel, da sem edini od vsega razreda, ki bo nekega lepega jutra bingljal na vešalih. Dojro! Moj telesni in duševni razvoj se je tudi po šoli nadaljeval in skoraj zmeraj v zadovoljivi smeri. Začela me je mikati literatura. Kajpada, sladka k sem se samo z izbranimi deli svetovnega slovesa. Rinaldo Rinaldini, Fra Diavolo, Mussolini — predhodnik poznejšega Mussolinija. — Mrtvi gostac itd. — to so bila dela, ki so kovala moj značaj in dvigala moj moralno vrednost do neslutnih višin. V kasnejših letih mi to ni več zadostovalo. Poglavljal sem se v bolj globoke umetnine. Gromica beračica, Skrivnosti Pariza, Beračeve skrivnosti, Kletev nezvestobe in Zevaccovi romani — to je bila dušna paša, ki je bistrih moj um in gradila v meni srčno kulturo in plemenite misli. Tudi Karel May mi je mnogo pripomogel v to smer.

Na grmski kmetijski šoli, kamor me je oče po petnajstem letu poslal, sem skoval prvo pesmico, ki je bila priobčena na šolski tabli. Priobčil sem jo s kredo sam. Opilil jo je pozneje učitelj z mokro gobo. Njegove kritike ne bom tu ponavljal. Od takrat dalje sem vedel, da otepem Prešerna, tudi če bi imel eno roko zvezano k hlačam. Žerjal, moj sošolec, doma iz Boljunca pri Trstu, se je postavil nad druge. Pravil nam je, da ima pesništvo nekaka pravila, ki jih ne smemo preizkušati, da se ne smejo vsi verzi rimati z "ali" in da rime niti niso vselej potrebne. Preden je prišel na kmetijsko šolo, je napravil par gimnazij in je menil, da zna vse. Priporočal nam je, naj beremo komaj porajajočega se Župančiča in že zelo znanega Cankarja; priporočilo smo pa sprejeli le z bučnim smehom. "Take puščobne stvari da bomo brali? Nikoli!"

"Se vidi, da Žerjal ni bral še nič lepega", je rekel Kosmač iz Kamnika. Ne pozna "Žive pokopane" in niti "Preklete" ne! To je bila moja vzgoja do takrat.

Par let pozneje, ko so preplavljale deželo melodije iz Vesele vdove in Valčkovega čara, sem odpotoval v Ameriko. Nesel sem s seboj obširen kovčec, ki sem ga nameraval napolniti z dolarji in se potem vrniti. Bilo mi je osemnajst let. Potoval sem tako, kakor potuje poštni paket: iz rok v roke so me podajali, dokler me niso na končni postaji postavili iz vlaka na tla. Od tega dne dalje sem bil samosvoji. Moja neomejena svoboda je pa trajala le dva dni. Zvečer drugega dne je mož me tete, ki me je sprejel na grobo, povzdignil svoj glas in rekel:

"Od danes dalje nisi več France, ampak Frank. Delo sem ti že dobil. Jutri zjutraj boš vstal ob štirih, pa bova šla v jamo!"

Postal sem premogar in bil v začetku preziran od vseh sodelavcev, kakor je povsod po svetu preziran vsak rekrut.

Takrat je v Zedinjenih državah izhajalo kakih deset ali dvanajst listov. Najbolj razširjen med vsemi je bil "Glas naroda", ki je izdal newyorški bankir Frank Sakser, urejeval pa Janez Trček. Sakser je bil Ljubljancan švicarskega porekla (po očetu), Trček pa je bil doma v Horjulu ali tam v bližini. Trčka omenjam, ker mi je prav in v poznejših letih tolmačil Župančičeve pesmi. Eno celo nedeljsko popoldne sva študirala samo Dumo, ki sem jo od tlej sto in stokrat ponovno prebral. Ostalih listov ne bom vseh omenjal. Najboljši med vsemi, a le malo razširjen, je bil "Proletarec", ki ga je urejeval Etbin Kristan. Ta je prinašal sicer krasne a za nas preučene socialne članke in eseje. Le najinteligentnejši so jih brali. Vzrok majhne naklade je bil tudi v tem, ker ni hotel priobčevati dopisov od čitateljev, če niso bili zares stvarni in brezhibni. Da je bil "Proletarec" glasilo Slov. socialistične stranke v Ameriki, bi mi skoro ne bilo treba poudarjati. Tednik

"Glasilo SNPJ" — (Slov. nar. podporne jednote) je bil tudi pisan v socialističnem duhu. Urejeval ga je Ljubljancan Jože Zavrtnik, pomagal mu je pa Ivan Molek, izobražen fant iz Bele Krajine, ki sem ga štel za najboljšega pesnika in pisatelja med vsemi amerišskimi Slovenci. On je bil tisti, ki mi je v poznejših letih dal osnovne pojme o jambih in trojehih. Lista "Amerikanski Slovenec" in mesečnik "Ave Marija" sta živovarila pod vodstvom patra Kazimirja Zakrajška, se nazivala, da sta katoliška lista, pa sta v resnici bila le klerikaliska, kar je vse nekaj drugega. Njuna razširjenost je bila malenkostna in sta bila pomembna le zelo ozkemu krogu naših naseeljencev.

Kmalu po izbruhu prve svetovne vojne je začel izhajati za nas zelo važen mesečnik "Čas". Izdajal in urejeval ga je dobričina France Kerže, doma nekje iz Loškega potoka ali bližine. Kerže je bil naš literarni veterani. V svojih gimnazijskih letih je bil član znamenite literarne Zadrage, ki jo je pomagal ustanoviti skupno s Cankarjem, Ketejem, Murmom in drugimi. Njih umetniške višine ni sicer nikoli dosegel, v Ameriki pa je le bil duhovni vodja vseh nas quasiliteratov samoukov.

Dajal nam je navodila, pilil naš jezik, čeprav je bil tudi njegov tak, da se bogu smili. Priobčeval je povesti, pesmi, članke, razprave in karkoli se mu je trenutno zdelo važno. V ta list smo silili vsi kakor noč in metuljčki v luč. Sem je pošiljal svoje socialne pesmi in pove-

**VAŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDALE KOT NOVI,
AKO JIH ODDASTE V POPRAVILNO
ZANESLJIVO ČEVLIJARJO, KI VEDNO IZVIRI
PRVOVRSTNO DELO.**

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

**POZOR!
MOŠT**

Ima na razpolago
KOZELY WINERY
4686 West 130th Street
Mošt je iz najboljšega
ohijskega grozdja.
Ako želite, tudi mešan z
kalifornijskim.

Zglasite se takoj ali pokličite
WI 1-4140

PRIPOROČILO LOVCEM!

Lovska sezona na zajce je pred vrati. Kdor si želi nabaviti licenco in kroglo za streljanje, naj se zgleda pri nas, kjer vam bomo preskrbeli vse, kar potrebujete.

Hišnim gospodarjem pa nasnanjamo; da smo prejeli veliko zalogo vsakovrstnih peči za gretje. Pridite in si jih ogledajte.

ST. CLAIR HARDWARE
7114 ST. CLAIR AVE.

EMPIRE COAL — 8202 Broadway
OLGA POCOHONTAS
IMAMO VSAKOVRSNI PREMAG NABOLJŠE VRSTE
VES PREMAG DOBRO ODBRAN
VUIcan 3-3416 Anna Fortuna, lastnica

**ALI SI HOČETE PRIHRANITI DENAR?
AKO SI HOČETE, POTEM SE USTAVITE V**

Stan Majer's Shoe Store
6107 ST. CLAIR AVE.

Stan Majer ima še veliko izbero novih jesenskih čevljev za vso družino po starih cenah. Kupili smo okrog 90% jesenskega obuvala dovolj zgodaj, da smo se ognili zvišanih cen, ter smo pripravljeno oddati vam ta prihranek.

Ne čakajte, da prične snežiti predno si nabavite rubberje in drugo zimsko obuvanje — pridite že sedaj, ko imamo popolno zalogo stilov in mer za moške, ženske in otroke.

Stan Majer ima tudi PRISTNE hišne copate z ovčjo podlogo za moške in ženske — kar napravi zelo primerno darilo za prijatelje ali sorodnike preko morja. Poleg tega, da boste ogreli njih srca, boste tudi ogreli njih noge s temi copati z toplo podlogo.

Damo zelene Eagle znamke — dvojne ob torkih

STAN MAJER SHOE STORE
6107 St. Clair Ave., UT 1-5027

sti Molek, in humoristične črtice Anton J. Terbovec, ki ga bom še omenil, potem Gorenjca Janke N. Rogelj in Franc S. Tavčar, ki smo mu pravili "doktor Tavčar", čeprav je bil le preprost delavec. Tu je priobčil polno socialnih povestic Jože Ambrožič, doma iz Zabje vasi pri Novem mestu. Ambrožič je bil tako slab v slovenščini, da je moral urednik vse njegove prispevke prepisati. Vseposvoda je bil s slovnico v navskrižju, vsebinsko so pa bile njegove povesti tako prijetne, da smo ga štel za našega prvaka in mu pravili ameriški Jurčič. Po poklicu je bil kemik in skoro ves radji, ki ga je Amerika dotlej pridelala, je šel skozi njegove roke. Od pesnikov sta se v "Času" uveljavljala Bukovinski in Ivan Zorman. Bukovinski je bil veliko boljši od Zormana, le redko se je oglašal. Zorman je bil prisrčen, a skromen poet; tak je menda bil Gregorčič, ko je bil star petnajst let. Jaz sem v "Času" priobčil pol ducata klavnih pesmic in z njimi za vselej zaključil to panogo v svojem literarnem ustvarjanju. Lotil sem se proze in dosegel že do kaj uspeha. Neko scagano povestico "Umiranje" je štel Kerže za najboljšo slovensko delo v Ameriki. Drugo "salonsko" povest "Cigareta", je Kerže imenoval "najfinejšo" itd. V "čas sem pošiljal še druge stvari, nekatere silno "učene". Raztolmačil sem celo "Einsteinovo teorijo o relativnosti". Pa prevajal sem tudi. Po vojni sem

AVTI NAPRODAJ

**DODGE 1948
CLUB COUPE**
Svetlo siv fini. 24,000 aktualnih milj. V zelo izvrstnem stanju.
\$1295

ROBERT LEE BROADWAY
6800 Broadway VU 3-1343

**Prihranite si
\$400 do \$500**

**1950 DE SOTO CONVERTIBLE
1950 DE SOTO SUBURBAN
1950 DE SOTO SEDAN
ZA 8 OSEB**

Zelo malo milj prevoženih Jamstvo novih avtov
BRENNAN-HOGAN
Vaš De Soto-Plymouth prodajalec v downtownu
2061 GEHRING CH 1-4572
"Nasproti West Side Market"

HELLER'S PRENOVLJENI MOTORJI

Ford, Plymouth, Dodge, Chrysler, De Soto, itd.

Brza postrežba — inštalacija v enem dnevu — pristo prevažanje — lahki pogoj — jamstvo novega motorja — na delo — na drobno — brez takojšnjega vplačila.

HELLER MOTOR REBUILDER
2104 E. 100th pri Carnegie, zadaj SW 1-5538

S tem oglašom dobite brezplačen pregled vaših zavor v zvezi z delom na motorju.

MARKAD

DO SKRAJNOSTI GREMO
S TEMI
FORD POSEBNOSTMI

"O" High "O's" - Highest Traders

1946 CHEVROLET CLUB COUPE Opremljen z radijem in grelcem. Ima dobre tajeje. Je zelo čist vseskozi. \$795	1942 PONTIAC 2 vrata. Ima lep črn fini. Motor je v prvovrstnem stanju. Veliko ekstra komadov. Prava posebnost za \$295
---	---

**THE NEW
MARKAD MOTOR CO.**
AUTOMOBILE CORNER
13219 Superior pri Euclid UL 1-2400

See All the Big Games in Your Own Home!

PHILCO
Balanced Beam
TELEVISION

See the big football games on this Philco Balanced Beam television bargain in quality. True-focus 145 sq. in. picture. No blur! No smear! Extra power for "weak signal" areas.

It's a 16-Inch TV Value Sensation at
\$229.95

Plus Tax and Warranty

SPECIAL EASY TERMS

Norwood Appliance & Furniture
6202 St. Clair Ave.
JOHN SUSNIK

na primer prevedel Rostanito vo zgodbo "Človek, ki sem ga ubil", ki se je šele pozneje razširila po svetu in bila končno filmirana.

Ob koncu prve svetovne vojne je začel izhajati v Clevelandu nov slovenski dnevnik "Enakopravnost". Politično je bil "neodvisen", sicer je pa šel po poti, ki smo ji v prejšnjih časih rekli "napredna". Urednik mu je bil Janko N. Rogelj. Čudovita marljivost tega mladnika je bila nedosegljiva. On sam in pa strojni stavec Vatroslav Gril sta ta dnevnik urejevala. Enakopravnost je izhajala na štirih, osmih pa tudi na dvanajstih straneh včasih, kakor je pač naneslo. "Nič ne spim", mi je pravil Rogelj, "noč in dan pišem!" Gril je članke, izrezane iz angleških listov ali

DELO DOBIJO MOŠKI

**LATHE SURFACE GRINDER
MILL & BENCH HAND**
Samo oni delavci, ki imajo izkušnjo v "job shop", se naj priglasi. Plača od ure in nadurno delo.

J. C. ULMER CO.
1791 E. 38 St.

SANDERS
ZA TOVARNO BARVE
PODNEVI
Plača od ure — nadurno delo.
PICKER X-RAY
17325 Euclid

TOOL & DIEMAKERS
Prvovrstni, z izkušnjo na "progressive dies" in izdelovanju avtomatičnih in napol-avtomatičnih strojev. Precizno delo na "forming punches in dies" stalno delo dnevi, visoka plača od ure. Zglasite se od 9. do 11. zj. ali 1. do 4. pop.

**Wilson Fastener Division
of Talon, Inc.**
1000 Lakeside Ave., N. E.

SOBE V NAJEM

Imamo opremljeno sobo
za zakonsko dvojico; na privatnem stanovanju; imata vse udobnosti. Zglasite se zvečer po 7. uri ali v nedeljo po 1. uri pop.

JOHN STABI
930 Ida Ave.

DELO DOBIJO ŽENSKÉ

ŽENSKA SREDNJIH LET
dobi delo po 3 ali 4 dni v tednu na privatnem domu. Splošna hišna dela. Dobra plača. Za podrobnosti pokličite

LI 1-7688

Pošteno dekle ali mlada
Žena nad 21 let stara dobi delo v gostilni in restavraciji. 5½ dni na teden. Plača \$40 na teden in hrana.

Vpraša se na
5238 ST. CLAIR AVE.
ali pokličite EN 1-9529

HIŠNA DELA
in kuha; nič pranja ali težkega snajenja. Mora ostati. Zahteva se priporočila.

WY 1-5388

DEKLETA ZA DELO
pri Soda Fountain in strežnice. Morajo biti stare nad 18 let. Izkušnja ni potrebna. Dobra plača. Avtomatičen povišek. Obedi in uniforme. Zglasite se osebno.

Employment Office
**MISS METZGER
MARSHALL DRUG**
201 Euclid

**TRGOVSKI LOKALI
NAPRODAJ**

**MODERNA GASOLINSKA
POSTAJA**
s 3 postojankami vogal
STATE-BROOKPARK
Majhen inventar
Takojšnji prevzem
CH 1-3750

MESNICA IN GROCERIJA
Ima \$2,000 tedenskega prometa. Novo zidano poslopje s 4 privlačnimi sobami; prostor za parkiranje avtov; izvirna oprema; dobro založena; nahaja se v naselbinah z novo postavljenimi domovi na prometni ulici v južno-vzhodnem predmestju. Cena \$25,000 za posveto in trgovino.

TABOR REALTY
MI 1-6789 8444 Broadway HE 1-0774

HIŠE NAPRODAJ

V FARI ASCENSION: BUNGALOW S
5 sobami; splošna soba z ognjiščem, omarami za knjige, obednica, 3 veliki spalnice, plinska gorkota, garaža. Mnogo posebnosti. Prvič naprodati.

Od W. 130. južno o. Loraina, colonial s 6 sobami; zajtrkalna soba, soljeni porci, podstrešje; zimska okna in mreže, garaže, preproge. Takojšnji prevzem.

LOMAK CL 1-1694

**ISCETE DOM, KJER SE
BOSTE ODPOČILI?**
Potem si ogledajte ta bungalow s 5 sobami, 3 spalnice, klet pod vso hišo, deloma zgozovljena rekreacijska soba, garaža za 2 avta, z nadstropjem in straništem. Veliko poslopje za orodje, 2 akra zelo lepo splanirane zemlje, sadno drevje, majhen potok. Okrog 15 milj od Public Square. Po nizki ceni za hitro prodajo.

KATHERINE J. WELTER
REALTORS
26500 LAKE SHORE RE 1-2000

revij, kar na linotipu prevajal. Umevno je, da je bilo zaradi takega navala v listu polno tiskovnih in slovničnih napak, pa kdo se je za take malenkosti tam brigal! Rogelj se mi je pa spet potožil: "Ko bi imel vsaj enega, da bi korekture bral!" Pa ga ni bilo.

(Dalje priložnjič)

DELO DOBIJO MOŠKI

**LATHE SURFACE GRINDER
MILL & BENCH HAND**
Samo oni delavci, ki imajo izkušnjo v "job shop", se naj priglasi. Plača od ure in nadurno delo.

J. C. ULMER CO.
1791 E. 38 St.

SANDERS
ZA TOVARNO BARVE
PODNEVI
Plača od ure — nadurno delo.
PICKER X-RAY
17325 Euclid

TOOL & DIEMAKERS
Prvovrstni, z izkušnjo na "progressive dies" in izdelovanju avtomatičnih in napol-avtomatičnih strojev. Precizno delo na "forming punches in dies" stalno delo dnevi, visoka plača od ure. Zglasite se od 9. do 11. zj. ali 1. do 4. pop.

**Wilson Fastener Division
of Talon, Inc.**
1000 Lakeside Ave., N. E.

SOBE V NAJEM

Imamo opremljeno sobo
za zakonsko dvojico; na privatnem stanovanju; imata vse udobnosti. Zglasite se zvečer po 7. uri ali v nedeljo po 1. uri pop.

JOHN STABI
930 Ida Ave.

DELO DOBIJO ŽENSKÉ

ŽENSKA SREDNJIH LET
dobi delo po 3 ali 4 dni v tednu na privatnem domu. Splošna hišna dela. Dobra plača. Za podrobnosti pokličite

LI 1-7688

Pošteno dekle ali mlada
Žena nad 21 let stara dobi delo v gostilni in restavraciji. 5½ dni na teden. Plača \$40 na teden in hrana.

Vpraša se na
5238 ST. CLAIR AVE.
ali pokličite EN 1-9529

HIŠNA DELA
in kuha; nič pranja ali težkega snajenja. Mora ostati. Zahteva se priporočila.

WY 1-5388

DEKLETA ZA DELO
pri Soda Fountain in strežnice. Morajo biti stare nad 18 let. Izkušnja ni potrebna. Dobra plača. Avtomatičen povišek. Obedi in uniforme. Zglasite se osebno.

Employment Office
**MISS METZGER
MARSHALL DRUG**
201 Euclid

**TRGOVSKI LOKALI
NAPRODAJ**

**MODERNA GASOLINSKA
POSTAJA**
s 3 postojankami vogal
STATE-BROOKPARK
Majhen inventar
Takojšnji prevzem
CH 1-3750

MESNICA IN GROCERIJA
Ima \$2,000 tedenskega prometa. Novo zidano poslopje s 4 privlačnimi sobami; prostor za parkiranje avtov; izvirna oprema; dobro založena; nahaja se v naselbinah z novo postavljenimi domovi na prometni ulici v južno-vzhodnem predmestju. Cena \$25,000 za posveto in trgovino.

TABOR REALTY
MI 1-6789 8444 Broadway HE 1-0774

HIŠE NAPRODAJ

V FARI ASCENSION: BUNGALOW S
5 sobami; splošna soba z ognjiščem, omarami za knjige, obednica, 3 veliki spalnice, plinska gorkota, garaža. Mnogo posebnosti. Prvič naprodati.

Od W. 130. južno o. Loraina, colonial s 6 sobami; zajtrkalna soba, soljeni porci, podstrešje; zimska okna in mreže, garaže, preproge. Takojšnji prevzem.

LOMAK CL 1-1694

**ISCETE DOM, KJER SE
BOSTE ODPOČILI?**
Potem si ogledajte ta bungalow s 5 sobami, 3 spalnice, klet pod vso hišo, deloma zgozovljena rekreacijska soba, garaža za 2 avta, z nadstropjem in straništem. Veliko poslopje za orodje, 2 akra zelo lepo splanirane zemlje, sadno drevje, majhen potok. Okrog 15 milj od Public Square. Po nizki ceni za hitro prodajo.

KATHERINE J. WELTER
REALTORS
26500 LAKE SHORE RE 1-2000

R A Z N O

**LEPO BELO, RDEČE IN PLAVO
GROZDJE IN MOŠT
NA SODE SE PRODA POCENI.**
Vpraša se pri
PAUL MOLAN
Middle Ridge Rd., Madison, O.

ZEMLIŠČA NAPRODAJ

NORTHFIELD
Okrog 1½ milje, južno od Rt. 82; lesena hiša za eno družino, 6 sob, v dobrem stanju na 1½ akra zemlje; blizu šol; transportacija pred vrati; nizki davki. Po zmerni ceni.

WM. H. BROWN
17581 Broadway Realtor MO 2-1400

DELO DOBIJO MOŠKI

MLAD FANT,
star 16 let izkušen ali ne, dobi dobro delo v prodajalni čevljev. Katerega veselji, se naj zgleda pri
KAY'S SHOE STORE
6418 St. Clair Ave.

**AIRCRAFT MACHINISTS
MILLING MACHINISTS
RADIAL DRILL PRESSES
ENGINE LATHES
MACHINE REPAIRMEN**
Si morajo sami vzpostaviti delo in obratovati svoje stroje. Visoka plača od ure. Uposljevani urad odprt dnevno od 8.30 do 4. pop.; ob sobotah od 8. do 12. popoldne.

**THE
CLEVELAND PNEUMATIC**
3781 EAST 77th STREET
od Broadway

ACME-GRIDLEY
operatorji za 6-spindle avtomatične screw stroje. Izurjeni, si morajo sami vzpostaviti delo. Izvrstna plača od komada poleg jamčene dnevnice plače. Menjajoči se šifri.

BROWN & SHARPE
Operatorji za single spindle screw machine. Izurjeni, si morajo sami vzpostaviti delo. Izvrstna plača od ure poleg produkcijskega bonusa. Menjajoči se šifri.

TURRET LATHE
Operatorji za Harding, Warner & Swasey, Barden & Oliver ročne screw machines; menjajoči se šifri, dobra plača od komada, poleg jamčene tedenske plače.

**Z W MACHINE
PRODUCTS INC.**
5151 St. Clair Ave.

Machine Repairmen

Turret Lathes

Milling Machines

Lathe Operatorji

Prednost imajo izkušeni delavci

Podnevi

Plača od ure

NATIONAL TOOL CO.
11200 MADISON AVE.

Elyria, Ohio

DELO DOBIJO MOŠKI

- Punch Press operatorji
- Hand Polishers in buffers
- Nakladalci in razkladalci

PLATING DEPARTMENTU
Zglasite se v
EMPLOYMENT URADU
BROWN-LIPE-CHAPIN DIVISION
General Motors Corp.
Route 113, Elyria

TEKOM ČASA,
ko se zobozdravnik
Dr. J. V. ZUPNIK
nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izsello, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določene dogovora.

Njegov naslov je
Dr. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVENUE
vogal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel. ENdicott 1-5013

ANTON INGOLIČ:

"ZA KRALJA IN DOMOVINO"

NOVELE

(Nadaljevanje)

2

Uroš Rakić se je naglo spustil h kolibam, ki so čepelo malo niže na položnem pobočju. Svoje "telesne straže", bradatega Sima in golobradega Branka, ki sta mu — oborožena z mašinkami in bombami za pasom — komaj sledila, niti opazil ni. Tudi za cvetoče češnje in slive, ki so krasile sočno zelene planjave okoli njega, ni imel oči, kakor tudi ne za prostrani razgled v dolino, ki je ležala vsa zelena daleč spodaj pod njim. Razjarjen je kričnil na razcapanca, ki se je dolgočasil pred kolibo: "Konja!" Razcapanec, bos, brez suknje, toda z novo kraljevo kokardo na šajkači, se je najprej stresel od strahu, potem pa strumno udaril z golo zamazano peto ob peto, salutiral in zajeceljal: "Razumem, gospod komandant!"

Čez čas je prignal lepo raščeno belca; Sima in Branko pa sta si sama pripeljala vsak svojega konja. Rakić je zajahal belca in se spustil že niže. "Telesna straža" mu je sledila brez besede. Le toliko je bilo časa, da sta se Sima in Branko spoznavala, da je komandant slabe volje in da je najbolje, če se napravita — kakor je šepnil Sima — "neslišna, če že ne moreva nevidna."

Bil je lep pomladanski predpoldan. Konji so s sveži in spočiti dirkali po planoti, ki so jo daleč naokrog obrobjali gozdovi. Kmalu so prihajali do skoraj ravne livade tik pred gozdovi. Tu se je učilo korakati kakih sto petdeset "vojakov", moških v starosti od osemnajstega do štiridesetega leta; oblečeni so bili v zamazane in raztrgane kmečke, večinoma bosi ali v slabih opankah. Trije, štirje "podčastniki" v izpranih jugoslovan-

skih uniformah so tekali pred njimi in kričali, da je odmevalo iz gozdov. "Vojaki" so topokorakali sem, korakali tja, kakor je pač padlo povelje.

"Ali je to korak?" je zakričal Uroš Rakić v njihovo topotanje.

Tisti hip se je "vojaska" vzravnala, kot da jo je kdo udaril z bičem. Korak se je uredil in postal prožnejši. "Le-va, de-sna! Le-va, de-sna! En-dva, en-dva!"

Rakićev glas je segal daleč v temne, neprodne gozdove, ki so se širili vse do nižjih hribov, kjer so samotni pastirji pasli svoje številne črede ovac.

"Stoj! Na le-vo!"

Rakić je prijel pred četo. Z ostrim, pretečim pogledom je šel od prvega "vojaka", visokega, bledega fanta v opankah, do poslednjega, skoraj mestno oblečenega moža srednjih let, potem pa spregovoril odsekano, zapovedujoče:

"Vi ste vojska Njegovega Veličanstva kralja! Ne pozabite tega! Vi boste domovino obvarovali pred partizanskimi banditi in jo, veliko, osvobodeno in očiščeno, izročili Njegovemu Veličanstvu kralju, ki že komaj čaka, da vidi vas in svojo državo. Se malo, pa boste dobili nove uniforme, ki se že šivajo za vas, in orožje, ki je že na poti v naš štab."

Odjezdil je dalje. Nekoliko niže je vežbala druga četa v podobnih "uniformah", toda vsak deseti "vojak" je imel puško, ostali pa palice na vrvi ali na sroboti, da jih je bilo mogoče nositi kot puške. "Podčastniki" so kričali še huje, "vojaki" pa so brez pravega zanimanja delali zaukazane gibe. Sledili so malomarno poveljem, ne da bi vedeli, kaj delajo. Toda ko so zagledali Uroša Rakića, so njihovi gibi postali odsekani, skoraj vojaški. Uroš Rakić je — kakor prvi četi — tudi njim govoril o njihovi odgovornosti in častni dolžnosti, o kralju, o uniformah in o orožju, ter odjezdil še niže. Nekaj skokov in spet se je ustavil. Majhna četa je vadila prodor v sovražnikove črte. Za vsakim grmom trije "vojaki". Prvi s "puško", palico na sroboti, drugi z "bombo", namreč z grčo, podobno bombi, tretji brez vsega. Oni s "puško" je klečal in meril vosednji grm, oni z "bombo" je na pol čepel, na pol stal, pripravljen, da vrže "bombo" in odskoči, tretji pa je stal zravnin in se malomarno oziral naokoli. Zdaj ta, zdaj ona trojka je zagnala divji krik in se pogrnala v naslednji grm. Tudi te "vojake" je komandant pohvalil in jim sporočil, da bodo kmalu dobili prave puške, bombe in celo mašinke.

Še dve, tri manjše čete je obšel, si še ogledal večjo skupino "vojakov", ki so si spodaj ob izviru obirali uši, resnične uši, in prali srajce, nato se vrnil ob gozdu v hrib. Na robu gozda so stale straže, preizkušeni četniki, ki so imeli prave bombe in prave puške. Ta in oni tudi avtomatsko puško. Bilo je potrebno. Saj so morali stražiti "vojako", ki jo je Uroš Rakić nasilno mobiliziral in polovil, "vojako", ki je imela samo en cilj: čimprej pobegniti s planine domov ali prebiti se k narodnoosvobodilni vojski. Kljub najstrožji zastraženosti se je skoraj vsak dan posrečilo komu zapustiti "svobodne planine" in se pridružiti resničnim borcem za svobodo.

Kmalu so prijezdili do kopic kolib, ki so svojčas služile pastirjem in njihovim čredam, zdaj so pa bile "vojašnice". Tu je spal slavni "odred Uroša Rakića". Njegov komandant je razjahal in si ogledal vsako "vojašnico" posebej. Bile so zgrajene iz lesa, brez oken, na tleh je bila razstrta slama. Malo nad kolibami je stala hiša, sedež štaba. Tu je še vedno trajala seja "ravnogorskega odbora". Uroš Rakić pa ni odjezdil proti hiši, marveč desno više nad njo proti zgornjemu koncu planjave.

"Generalna inspekcija?" je zašepetal Sima.

"Kakor vsak dan," je pritr-

dil Branko in se s hlapčevsko spoštljivostjo ozrl na svojega gospodarja.

Dolgo so jezdili ob gornji strani "letovišča", kakor so imenovali ta visoki planinski kraj, kjer so nekoč menili uživali svoj mir, tisti čas pa je kakih petdeset četnikov strahovalo s kapetanom Urošem Rakićem na čelu ves okraj. Slednjič so prišli do najvišje točke. Tu so postali konji nemirni. Dvigali so glave, strigli z ušesi, široko

odpirali nozdovi in topotali s prednjimi nogami. Rakić je z bičem prisilil svojega belca, da je stopil dalje, prav na rob kakih trideset metrov globokega prepada. To je bila prav za prav velika jama, kakor ogromna kad. Toda na dnu te kadi se je odpirala široka razpoka, ki ji ni bilo videti dna. Uroš Rakić je nekaj časa nepremično gledal doli v jamo in še globlje v špižo, potem se pa okrenil k svojima spremljevalcema in vprašal resno: "Koliko ljudi bi šlo vanjo?"

Sima, ki je medtem razjahal, se je privaril bliže; bil je obilen možakar, pred vojno mešetar, ozrl se je doli in odgovoril s širokim smehom: "Gospod kapetan, vse naše sovražnike lahko zmečemo notri in se še ne bo poznalo. Pravijo, da sega luknja v dolino. Šest sto metrov in še več. Koliko jih že gnije notri, a tu zunaj je zrak svež, ka-

kor je bil pred leti, in v potoku, ki izvira spodaj pod planino, še tudi nihče ni opazil krvi ali kakke kosti. Pol okraja lahko zmečeš vanjo."

(Dalje prihodnjič)

Chicago, Ill.

WANTED TO RENT

3 RESPONSIBLE Adults urgently need 4-5 room unfurnished apartment. Good location NW. Moderate rental. — Call Mrs. Berge, PLaza 2-3958.

IMMEDIATE OCCUPANCY — Baxter Laboratory Executive, Wife and 2 children desire 2 or 3 bedroom house or apartment. Preferably in Evanston. Will decorate. Call Mr. Leslie, Morton Grove 4700.

RESPONSIBLE Young Couple (Veteran) both employed. No children desperately need 3½-5 room unfurnished apartment by November 1st. North preferred. Rockwell 2-6225.

MOTHER AND 24 YEAR OLD employed son desperately need 4 or 5 room unfurnished heated apartment preferred. Quiet tenant. No pets. Best references. — Rockwell 2-6862. Between 7 and 11 p. m.

RESPONSIBLE Newlyweds need 3-4 room unfurnished apartment. South or Southwest. — Stewart 3-4029. If no response call STate 2-8699.

LOGAN Square Business man and wife want 1 to 3 room apartment furnished or unfurnished. No children. Prefer N. W. side. Good references. — SPaulding 2-6548. Mr. Chwala.

BUSINESS OPPORTUNITY

GOOD BUY — LIQUOR AND LOUNGE. 15 years established. Selling because of illness. — 6148 W. North Ave., MErrimac 7-8130.

GOOD BUY — BEAUTY SHOP — 2 operators. Nice living quarters in rear. Leaving city. — Berkshire 7-1782.

GOOD BUY — SANDWICH SHOP — Selling because of illness. Best industrial area. \$4000. Well established. Call Kompton, Room 227, 2nd floor. — SUPERior 7-7137.

FOUNTAIN — GRILL Across from High School Closed Sunday and Holidays Good for 2 People Vincennes 6-6076

GOOD BUY — Gas Station Heart of Beverly Hills. Well established. Owner inducted. Come and see for yourself. — CEdarcrest 3-9781.

HERE IS YOUR CHANCE — Good Buy. Gas Station. 10,000 gallons. Good repair work. Owner called to service. Come and see for yourself. — GROvehill 6-9276.

GOOD BUY — Beauty Shop — 5 years established. Best offer gets shop. Selling because of illness. Come and see for yourself. — SEeley 3-5412.

GOLD MINE TAVERN BUSINESS AND LIVING QUARTERS. Phone Bartlett 4531

SENSATIONAL — Drugs-sundries store. Also paints & glas. 6 rooms apartment. Automatic hot water heat. Priced for quick sale. 50 miles N. W. of Chicago. — Richmond 651.

GOOD BUY — Tavern in residential and industrial neighborhood. Come and see for yourself. — 1657 N. Kildare. CApitol 7-9513.

GRILL Good opportunity. Will sacrifice for quick sale. CApitol 7-9437 after 6 p. m.

FOR — **CHICAGO** and all sections of the Midwest **OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES** are the **Chicago Advertising Co.** 139 N. CLARK ST. CHICAGO, ILL. STate 2-8699

HELP WANTED—Domestic

WOMEN for General Housework—No laundry or cooking. 2 school aged children. Pleasant home. Own room. Top salary — BRIargate 4-7432.

GENERAL Housework — Personal laundry. Assist with 2 children. Stay. Good salary — PLaza 2-4869.

COMPETENT NURSE GIRL to take care of 2 babies 6 days a week. Good home EDgewater 4-4041

HELP WANTED—MALE

BRICKLAYERS Needed at once on Pressed Brick Long term job. KRONENBERG CONSTRUCTION 416 E. Ogden Ave., Hinsdale, Ill. Hinsdale 3400

TRUCK DRIVERS WITH SEMI EXPERIENCE FOR OVER THE ROAD WORK. Must be 25 years old or over.

Steady work. No lay off. Good earnings. See RAY WARRING MIDWEST TRANSFER CO. 7000 S. Pulaski

FEMALE HELP WANTED

Page Girls or Trainees High School Graduates. No Experience Necessary. Good Opportunity for Advancement. 5 Days a Week. American National Bank 33 N. LA SALLE Personnel 6th Floor

HIGH SCHOOL GIRLS You can turn your idle hours into Part time Earnings. FILING Hours 3:30 to 7 p. m. Also

TYPISTS High School Graduates 5-day week. 8:30 to 5 p. m. MERCHANTS MOTOR FREIGHT 2901 W. 31st St.

TRGOVSKI LOKALI NAPRODAJ

NECEDAH, WIS. Proda se varietna trgovina; fountain, lekarniške potrebštine, časnik, športni predmeti, žganje v zavojih, vino. Nova oprema, poslopje nanovo dekorirano; insulirano. Tur di hiša s 6 sobami se proda. Lastnik žrtvuje po nizki ceni za hitro prodajo.

ROUNDY'S NECEDAH, WISCONSIN REAL ESTATE

HIGH CLASS Colored Clients with cash to buy all types of buildings. — L. C. Tyree. 6808 S. Michigan., TRIangle 4-0625.

6 ROOM CAPE COD — All brick, 4 rooms in basement. All tile bath and kitchen. Gas automatic heat. Beautifully landscaped. — 4825 W. Lexington.

FORD MOTOR CO.
AIRCRAFT ENGINE DIVISION
IS SEEKING QUALIFIED PERSONNEL
IN THE FOLLOWING CLASSIFICATIONS:

Tool Engineering
Process Engineering
Plant Lay Out Engineering
Method Engineering
Time Study Engineering
Material Handling

7401 SO. CICERO AVE.
CHICAGO 29, ILLINOIS

Moški Moški

TEŽAKI ZA SPOLŠNA DELA

Visoka plača dobrim delavcem
Stalno delo
skozi celo leto

Zavarovalnina in hospitalizacija

ARMOUR AND COMPANY

Zglasite se v uposljevalnem uradu

Dept. E

47th in Lawndale Ave.

McCook, Ill.

FORD MOTOR CO.

AIRCRAFT ENGINE DIVISION

HAS FOR

IMMEDIATE EMPLOYMENT
A NUMBER OF DESIRABLE
OPENINGS FOR QUALIFIED

Secretaries

Stenographers

7401 SO. CICERO AVE.
CHICAGO 29, ILLINOIS